

Regler for barn og ungdom i arbeid

Ønsker boligselskapet ditt å ansette barn/ungdom i sommerjobb, så er det noen regler det er viktig å være klar over. Først når ungdommen har blitt 15 år kan han/hun arbeide med rydde- og vedlikeholdsoppgaver i parker. Du må som arbeidsgiver i hvert enkelt tilfelle vurdere om arbeidet kan være til skade for den unge, og gjøre det som er nødvendig for å ivareta sikkerheten.

Tidlig krøkes som gode arbeidstakere skal bli, men hovedregelen er at barn først ved fylte 13 år kan ta arbeid, og det må være lette oppgaver. Foto: Unsplash

Vi gjør oppmerksom på at Arbeidsmiljøloven ble endret fra 1. juli 2024 når det gjelder arbeidsavtaler. [Link til endringer](#).

Hvilke jobber kan barn og ungdom gjøre?

Arbeidstilsynet sier at reglene i arbeidslivet stort sett gjelder for alle, uansett hvor gammel du er. Men på noen områder finnes det spesielle regler for personer under 18 år. [Arbeidstilsynet har laget en faktside som heter «Barn og ungdom i arbeid»](#). Her blir det blant annet beskrevet hvilke typer av arbeid barn og ungdom kan utføre. Kort oppsummert betyr dette at barn og unge kan ta følgende arbeid:

- **Barn under 13 år – Kan ikke ta arbeid**

Hovedregelen er at barn under 13 år ikke kan ta arbeid.

- **Barn 13-14 år – Kan utføre «lett» arbeid**

Barn som har fylt 13 år kan ta «lett» arbeid. Eksempler på dette kan være jobb som avisbud, eller utføre kontor- og butikkarbeid.

Barn som har fylt 14 år kan også ha annet arbeid som del av skolegang eller i praktisk yrkesorientering. Dette skal godkjennes av skolemyndighetene.

Det kreves skriftlig samtykke fra foreldre eller andre foresatte for barn som er under 15 år eller går på ungdomsskolen før de kan begynne å arbeide.

Ifølge arbeidstilsynet kan barn under 15 år, eller som er i skolepliktig alder gjøre kulturelt, kunstnerisk, sportslig eller reklamemessig arbeid hvis arbeidsgiver har fått forhåndsgodkjenning fra Arbeidstilsynet. [Les mer om forhåndssamtykke og innhold i søknad på arbeidstilsynets nettsider.](#)

- **Ungdom 15-18 år og ferdig med ungdomsskolen – Kan ha arbeid som ikke er til skade for deres sikkerhet, helse, utvikling eller skolegang**

Det betyr at ungdommen i denne aldersgruppen for eksempel kan ta butikkarbeid eller rydde- og vedlikeholdsarbeid i parker.

Farlig arbeid som er forbudt for personer under 18 år

Visse typer arbeid regnes som farlig, og er forbudt å utføre av personer under 18 år. Man kan for eksempel ikke sette ungdom under 18 år til arbeid der en kan bli utsatt for kreftfremkallende kjemikalier, stråling eller farlige maskiner. [På arbeidstilsynets sider, kapittel 12, listes det opp hvilke typer arbeid personer under 18 år ikke skal utføre.](#)

Arbeidstakere som er under 18 år, deres foreldre eller andre foresatte skal informeres om eventuell risiko som er forbundet med arbeidet og om alle tiltak som settes i verk for å ivareta de unges sikkerhet og helse.

Arbeidsavtale

- [Alle arbeidstakere skal ha en skriftlig arbeidsavtale](#). Dette gjelder uansett om det er en fast eller midlertidig stilling, og det er ingen unntak fra denne regelen. Det er arbeidsgiver sitt ansvar å utarbeide den skriftlige arbeidsavtalen.
- 1. Juli 2024 kom det nye krav til hvilke opplysninger en arbeidsavtale skal inneholde. Endringene skal styre arbeidstakernes trygghet og rettigheter gjennom å sikre tydeligere og mer forutsigbare arbeidsvilkår. De nye kravene er oppsummert på arbeidstilsynet.no.
- Det skal altså skrives arbeidsavtale også med den som ansettes i en midlertidig stilling, som for eksempel en sommerjobb. Dersom arbeidsforholdet varer under en måned, må den skriftlige arbeidsavtalen være klar senest samme dag som ungdommen starter å jobbe. Dersom arbeidsforholdet varer i mer enn en måned, må arbeidsavtalen være klar så snart som mulig og senest innen en uke etter arbeidsforholdet startet.
- Arbeidsavtalen skal blant annet inneholde opplysninger om arbeidstid, lønn, oppsigelsestid og andre betingelser. [Arbeidstilsynet har en oversikt om hva arbeidsavtalen skal inneholde](#). **Dersom arbeidsavtalen er midlertidig, eksempelvis en sommerjobb, må arbeidsavtalen opplyse om forventet varighet (forventet start- og sluttdato) og grunnlaget for den midlertidige ansettelsen.** Prøvetiden kan ikke være lenger enn halvparten av den tiden arbeidstakeren er ansatt.
- [Arbeidstilsynet har maler for arbeidsavtaler på norsk og flere andre språk](#)

Gi tilpasset opplæring og ta særlig hensyn til personer under 18 år

Som arbeidsgiver bør du sette av god tid til opplæring. Du plikter som arbeidsgiver å gi nødvendig instruksjon/opplæring slik at den ansatte kan mestre jobben og [opplæringen skal være tilpasset den enkeltes behov](#).

Arbeidsgiver bør være ekstra bevisst på å gi unge arbeidstakere nødvendig opplæring. Det gjelder både hvordan selve arbeidet skal gjøres, og hvilke spesielle regler arbeidstakeren må følge av hensyn til sikkerhet og helse.

[I opplæringen av personer under 18 år skal det tas særlig hensyn til deres manglende arbeidserfaring](#), at de ikke er oppmerksomme på eksisterende og potensiell risiko, eller at de ennå ikke er fullt utviklet.

Sørg for oppfølging

Det er også viktig å sørge for at unge arbeidstakere får god oppfølging.

- Hvordan skal de unge arbeidstakerne holdes under oppsyn?
- Hvem skal ha det samlede ansvaret for dem?
- Hvilke arbeidsoppgaver krever spesiell oppfølging og veiledning?
- Har de som skal lede dem, nødvendig kompetanse og kunnskap om risikofaktorer for unge arbeidstakere?
- Hvor kan medarbeiderne som følger dem opp, melde fra om eventuelle problemer knyttet til sikkerheten?

Arbeidstid for personer under 18 år

- [For personer under 15 år, eller som er skolepliktige](#) må arbeidstiden ikke overstige 2 timer i døgnet, og 12 timer i uken i uker med undervisning. På skolefrie dager kan arbeidstiden være opptil 7 timer i døgnet. I skoleferier som varer minst en uke, kan arbeidstiden være opptil 7 timer i døgnet og 35 timer i uken. Barn under 15 år skal ha fri mellom kl. 20.00 og 06.00.
- [For personer mellom 15 og 18 år](#) som ikke er skolepliktige, må arbeidstiden ikke overstige 8 timer i døgnet og 40 timer i uken. Denne aldersgruppen skal ha fri mellom 21:00 og 06:00. Arbeid mellom 21.00 og 23.00 er nattarbeid og kun tillatt på visse vilkår.
- [Unntak for forbudet om nattarbeid står i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning.](#)
- Personer under 18 år kan ikke jobbe overtid.
- Barn og unge under 18 år skal ha pause minst én halvtime, helst sammenhengende, om arbeidstiden er over fire og en halv time.

Forsikringer

[Arbeidsgivere må tegne yrkesskadeforsikring for alle sine ansatte.](#) Dette gjelder også for barn og unge i sommerjobb. Hvilke andre forsikringer som er aktuelle for arbeidsforholdet, bør avklares med boligselskapets forsikringsselskap.

Obligatorisk tjenestepensjon (OTP)

Ved barn og ungdom i arbeid i boligselskapet kan det være krav til at de skal meldes inn i boligselskapets obligatoriske tjenestepensjon (OTP). Dette avhenger av følgende:

1. Boligselskapet har allerede en obligatorisk tjenestepensjon da de har ansatte. [Se mer om hvem som er pliktig til OTP.](#)
2. Ungdom har fylt 13 år og vil ha en samlet lønn over 1000,-.

Dersom boligselskapet ikke har ansatte og da heller ingen OTP er det ingen krav til OTP for barn og ungdom i kortvarig arbeid.

Attest

Alle ansatte har krav på skriftlig attest når de slutter i en jobb. Dette gjelder også for barn og ungdom. Den ansatte har krav på attest selv om han/hun blir sagt opp eller får avskjed, men arbeidsgiver kan opplyse i attesten at arbeidstakeren er avskjediget. Attesten skal inneholde arbeidstakers navn, fødselsdato, hva arbeidet har bestått i og arbeidsforholdets varighet (start- og sluttdato). Attesten skal dateres og underskrives av arbeidsgiveren. Les mer på arbeidsmiljøloven.com.

Kilder og anbefalte lenker

1. BevarHMS:

BevarHMS / HMS-håndbok / rutiner og instruksjoner / Oppfølging av ansatte / Barn og ungdom.

2. Lovdata:

- 2.1. [Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, Kapittel 12. Arbeid av barn og ungdom](#)
 - [§ 8-1 Opplæring](#)
 - [§ 12-6 Forbud mot arbeid som kan medføre særlig fare for helseskade](#)
 - [§ 12-9. Vilkår for å sette ungdom til arbeid om natten](#)

- 2.2. [Lov om yrkesskadeforsikring](#)
 - [§ 3 Plikt til å tegne yrkesskadeforsikring](#)
- 2.3. [Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. \(arbeidsmiljøloven\)](#)
 - [§15-15 Attest](#)

3. Skatteetaten:

- 3.1. [OTP – Obligatorisk tjenestepensjon](#)

4. Arbeidstilsynet:

- 4.1. [Faktaside "Barn og ungdom i arbeid"](#)
- 4.2. [Oversikt over § 12-6. Forbud mot arbeid som kan medføre særlig fare for helseskade](#)
- 4.3. [Forhåndssamtykke ved arbeid av barn og unge](#)
- 4.4. [Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning](#)
- 4.5. [Arbeidsavtale](#)
- 4.6. [Maler for arbeidsavtale på flere språk](#)
- 4.7. [Arbeidstid for barn og ungdom under 18 år](#)
- 4.8. [Generelle krav til opplæring](#)
- 4.9. [Sommervikar? Finn svar på spørsmål om dine rettigheter](#)

Artikkelen er oppdatert 17. juni 2024.